

Kas prikelia senovės daiktus?

Kiekvieną kartą skrisdama į redakciją* pro didelį baltą pastatą, esantį netoli Arkikatedros, Bitutė mato užrašą „Lietuvos nacionalinis muziejus“. Kodėl jis nacionalinis? Ką jame galima pamatyti? Kokie žmonės ten dirba? Štai kiek klausimų! Tad nusprendė pakalbinti restauratorę Iną – šio muziejaus darbuotoją, pridėjusią savo ranką kone prie visų šio muziejaus eksponatų*.

– Kuo svajojote būti vaikystėje?

– Kai buvau dar visai mažytė, svajojau būti šlavėja. Žodis „šlavėja“ man skambėjo tiesiog magiškai. Paaugusi norėjau tapti stomatologe. Kartą reikėjo taisyti dantukus. Keista, tačiau ši procedūra man neatrodė tokia baisi kaip daugeliui vaikų. Atvirkščiai, gręžtuvo garsas taip užhipnotizavo, kad visa baimė išgaravo akimirksniu. Sėdėjau, klausiausi to burzgimo kaip gražiausios muzikos ir galvojau: „Kaip norėčiau ir aš būti dantų gydytoja!..“

– Kodėl nusprendėte tapti restauratore?

– Universitete baigiau chemiją*. Niekada nemaniau būti restauratore. Tik gavusi paskyrimą ir pradėjusi dirbti supratau, koks įdomus šis darbas. Ėmiau domėtis istorija ir menu. Pasirodo, chemija susijusi su daugybe meno šakų, viena jų ir yra restauracija – senų daiktų atnaujinimas.

– Kaip chemija padeda juos išsaugoti?

– Dažnai neužtenka vien tik nušveisti senovinio daikto paviršių, kad jis vėl atrodytų kaip naujas, kad būtų galima eksponuoti muziejuje. Tokiais atvejais naudojami įvairūs tirpalai ir cheminės medžiagos, lengvai nuvalančios nešvarumus ir rūdis. Lygiai taip pat ir jūsų mamytės su skirtingais valikliais išvalo uogų, pomidorų ir kitokias dėmes.

– Iš kur į jūsų rankas atkeliauja visi šie daiktai?
– Iš Nacionalinio muziejaus fondų, archeologų* arba paprastų žmonių, kurie tiesiog dovanoja ar atiduoda jiems nereikalingus senovinius daiktus.

– **Papasakokite, ką reiškia restauruoti eksponatą.**

– Pirmiausia nuvalau dulkes, purvą ir gerai apžiūriu. Paskui ilgai galvoju, kaip jį atnaujinti, tai yra restauruoti, kad kuo mažiau pakenčiau. Restauratoriaus darbas reikalauja didelio kruopštumo, susikaupimo, svarbiausia neskubėti, prieš pradėdant viską gerai apmąstyti... Pasitaiko ypač senų daiktų, kuriems daugiau nei 300 metų, todėl jie būna itin jautrūs aplinkos poveikiui, gali subyrėti ar prarasti natūralią išvaizdą. Dirbdama dažnai naudoju visokius smulkius įrankėlius: dantų krapštukus ar šepetukus. Nors tai ne restauravimo priemonės, tačiau dirbant labai praverčia!

– **Kokį įdomiausią daiktą esate restauravusi?**

– Esu valiusi daug daiktų: šautuvus, milžiniškus senovinius būgnus, šalmus, sulipusias senovines monetas... Visi daiktai, patenkantys man į rankas, yra savotiškai įdomūs, nes kiekvienas skirtingas, tokių kasdien nepamatysi nei gatvėje, nei savo namuose. Buvo įdomu valyti surūdijusį kryžių – nutrynus rūdis pasirodė paauksuotos detalės! Pasijutau taip, lyg lobį būčiau radusi.

– **Ar prisimenate kokį linksmą nutikimą darbe?**

– Žinoma! Kartą reikėjo nuvalyti iš grandinių supintus sunkius geležinius marškinius, mūsų protėvių, matyt, naudotus kaip apsauginius šarvus. Mes užvilcome tuos marškinius vienam bendradarbiui, kad būtų patogiau šveisti (jam teko šiek tiek sulinkti po sunkia geležine našta), ir su specialiu šepetiu, pritaisytu ant grąžto, greitai viską nuvalėme.

– **Gal yra dalykų, kurie darbe erzina ar nusibosta?**

– Nėra tokių dalykų, nes šis darbas be galo įdomus – prisiliesti prie ypatingų, labai vertingų, netgi vienetinių daiktų. Procesas gana ilgas, todėl restauruojamas daiktas tampa tarsi draugu, kol atgyja rankose. Tada apima didžiulis džiaugsmas, nes naujam gyvenimui prikelti daiktu galės gėrėtis dar daug ateities kartų. Sunkiausia šiame darbe yra baimės jausmas sugadinti unikalų* eksponatą. Laimė, taip nutinka labai retai.

– **Ar daug vaikų ateina į nacionalinį muziejų pasižiūrėti senovinių daiktų?**

– Labai daug. Lankosi su tėveliais, plūsta didžiulės ekskursijos iš mokyklų.

– **Ko palinkėtumėte vaikams, kurie dar tik pradeda svajoti apie ateitį?**

– Kuo daugiau svajoti, nes viskas prasideda nuo svajonių.

1 Kuo vaikystėje svajojo būti restauratorė Ina?

- a ☐ šlavėja ir kirpėja;
- b ☐ šlavėja ir pardavėja;
- c ☐ šlavėja ir dantų gydytoja;
- d ☐ pardavėja ir dantų gydytoja.

2 Kokio garso vaikystėje Ina klausydavosi kaip gražiausios muzikos?

- a ☐ šluojamos gatvės garso;
- b ☐ dantų gręžtuvo burzgimo;
- c ☐ statybinio gręžtuvo burzgimo;
- d ☐ senovinio būgno garso.

3 Ką universitete studijavo restauratorė Ina?

- a ☐ fiziką;
- b ☐ muziką;
- c ☐ chemiją;
- d ☐ biologiją.

4 Ką reiškia žodis „restauracija“?

- a ☐ senų daiktų atnaujinimas;
- b ☐ senų daiktų atkūrimas;
- c ☐ senų daiktų pardavimas;
- d ☐ senų daiktų išsaugojimas.

5

Kokius chemikalus ir kam restauratorė naudoja dirbdama?

6

Iš kur gaunami seni daiktai, kuriuos reikia restauruoti?
(Pažymėk visus galimus atsakymus.)

- a ☐ iš sendaikčių turgaus;
- b ☐ iš archeologų;
- c ☐ iš paprastų žmonių;
- d ☐ iš Nacionalinio muziejaus fondų;
- e ☐ iš aukcionų*.

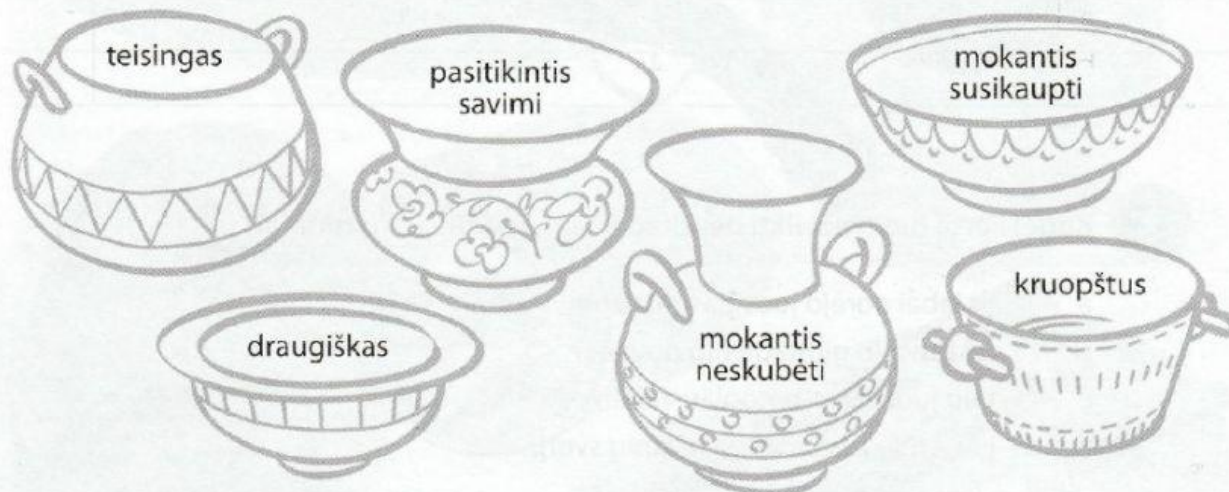
7

Eilės tvarka sunumeruok sakinius, kaip restauruojamas eksponatas.

- ☐ Eksponatas gerai apžiūrimas.
- ☐ Dirbant naudojami visokie smulkūs įrankėliai.
- ☐ Nuvalomos dulkės, purvas.
- ☐ Ilgai galvojama, kaip jį atnaujinti, tai yra restauruoti.

8

Koks turi būti restauratorius? Nuspalvink.

9

Remdamasis tekstu parašyk, kodėl su labai senais daiktais reikia elgtis ypač atsargiai.

10

Ko iš šių daiktų restauratorė dirbdama nenaudoja? (Tekste nebuvo paminėta.)

- a ☐ dantų krapštukų;
- b ☐ dantų šepetukų;
- c ☐ cheminių tirpalų;
- d ☐ ausų krapštukų.

11

Parašyk bent 4 daiktus, kuriuos yra restauravusi restauratorė Ina.

12

Kokį eksponatą valydama Ina pasijuto lyg radusi lobį? Kodėl?

13 Kodėl kartą buvo užvilkti bendradarbiui geležiniai marškiniai?

- a ☐ jis labai norėjo juos pasimatuoti;
- b ☐ tai buvo jo gimtadienio dovana;
- c ☐ taip juos buvo patogiau valyti;
- d ☐ jis norėjo išbandyti marškinių svorį.

14 Kaip manai, kokio svorio buvo geležiniai marškiniai? Paaiškink teksto žodžiais.

- a ☐ labai sunkūs, nes _____
- b ☐ gana sunkūs, nes _____
- c ☐ gana lengvi, nes _____
- d ☐ labai lengvi, nes _____

15 Kuo sunkus yra restauratoriaus darbas?

- a ☐ bijoma sugadinti eksponatą;
- b ☐ bijoma, kad teks atsisveikinti su eksponatu;
- c ☐ daikto restauravimas trunka labai ilgai;
- d ☐ bijoma, kad niekas neateis restauruotų daiktų pažiūrėti.

16 Kokia šio teksto forma?

- a ☐ dialogas;
- b ☐ monologas;
- c ☐ interviu;
- d ☐ anketa.

Galėjai surinkti 25 taškus.

Surinkai.....